

ЛИСТ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА ОПШТИНА - ВУКОВАР

ИЗВОР

ISSN 1847-4454
9 771847 445002

15. април 2026.
ГОДИНА XX

БРОЈ: 395

ПРАВОСЛАВНИ ВЕРНИЦИ ШИРОМ ХРВАТСКЕ ПРОСЛАВИЛИ ВАСКРС

КОНФЕРЕНЦИЈА
СРПСКИХ НАЦИОНАЛНИХ
ОРГАНИЗАЦИЈА ИЗ
РЕГИОНА У НОВОМ САДУ

НАСТАВЉА СЕ ПРОГРАМ
БРИГЕ О СТАРИМ И
НЕМОЋНИМ ОСОБАМА
„ЗАЖЕЛИ”

АКТИВНА И У
ПЕНЗИОНЕРСКИМ ДАНИМА.
ОБЈАВЉЕНА ДРУГА КЊИГА
МИЛЕ ЛАНДУП

СЕДНИЦА КОНФЕРЕНЦИЈЕ СРПСКИХ НАЦИОНАЛНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА ИЗ РЕГИОНА ОДРЖАНА ЈЕ 30. МАРТА У МАТИЦИ СРПСКОЈ У НОВОМ САДУ

ЈУБИЛЕЈИ СВЕТОГ САВЕ И МАТИЦЕ СРПСКЕ

обележавања два велика јубилеја - два века од њеног оснивања и 850 година од рођења Светог Саве. Овај симболичан гест има за циљ додатно учвршћивање културних и историјских веза, али и истицање важности заједничког неговања идентитета. Сертификат Иловичког преписа Законправила из 1262. године, председнику Матице српске др **Драгану Станићу** уручио је председник Скупштине Конференције српских националних организација из земаља региона **Огњен Крстић**, док је фототипско издање књиге уручио председник Управног одбора ове организације др **Момчило Вуксановић**.

- У сусрету Законправила

Седница Конференције српских националних организација из региона одржана је у Новом Саду, где су се окупили бројни представници српских институција и заједница из више земаља. Међу учесницима били су и представници српске заједнице из Вуковара председник Заједничког већа општина Вуковар **Дејан Дракулић**, заменик градоначелника Града Вуковара **Срђан Колар**, као и директор Српског дома **Небојша Видовић**, чиме је још једном потврђено активно учешће локалних институција у регионалним иницијативама. Учесници конференције су разматрали план активности за 2026. годину, при чему су у први план стављена питања од кључног значаја за положај српске заједнице у региону. Посебан нагласак био је на унапређењу сарадње у области образовања и културе, кроз реализацију заједничких пројеката који доприносе очувању националног идентитета и јачању међусобних веза.

- На конференцији се разговарало о будућим пројектима, програмима, активностима, кампу за ученике који ће бити организован од стране конференције и

удружења Светосавске свечаности из Чачка уз суорганизацију осталих организација, као и о издавању буквара за ученике у региону, односно за децу која треба да пођу у први разред основне школе. Предложено је да се одређеним институцијама у Босни и Херцеговини и Републици Србији предложе мере које би се предузеле како би се заштитила имовина припадника српске заједнице у федерацији, то је тек у најави, закључак треба да формулишемо и надам се да ћемо се у наредном периоду поново срести. Претпостављам да ће следећи сусрет бити у Љубљани у Словенији, с обзиром да они ове године обележавају десет година свога рада - каже председник ЗВО-а Дејан Дракулић.

ПОКЛОН КАО ИЗРАЗ ПОШТОВАЊА И САРАДЊЕ

Током састанка, који је уприличен у Матици српској, постигнут је договор о уручењу посебног поклона овој значајној установи, поводом

и Матице српске спајају се корени и трајање, вера и култура, прошлост и будућност. То је снага која нас окупља овде, када смо раздвојени границама држава. Док чувамо светосавски завет, чувамо своје корене и своје име а народ који зна ко је, никад не нестаје - рекао је председник Скупштине Конференције српских националних организација из

земаља региона Огњен Крстић, а преносе Српске новине.

Др Момчило Вуксановић, председник Управног одбора Конференције српских националних организација из земаља региона рекао је да му је част што је имао прилику да овај поклон уручи Матици српској, најстаријој и најзначајнијој институцији културе српског народа.

- Конференција српских националних организација из земаља региона настала је пре више од десет година и за то време смо одржали 24 седнице, где су све организације у њој својим активностима у потпуности биле окренуте према својој матичној држави. Наше најзначајније активности су упознавање и повезивање из српских гимназија, средњих и основних школа са историјом, традицијом и културом српског народа. Нажалост, наш најзначајнији пројекат штампање јединственог Српског буквара и поред званичне подршке Матице српске, СКЗ, као и усмених обећања из појединих институција, још увек није реализован, али се надамо да ће бити - појаснио је Вуксановић за Српске новине.

ЗНАЧАЈ ПОКЛОНА МАТИЦИ СРПСКОЈ

На урученом поклону захвалио се др Драган Станић, нагласивши да Законоправило Светог Саве не представља само збир правних одредби, већ и свеобухватан историјски преглед света, из којег се издвајају начела и правила

која треба да усмеравају живот људи и народа.

- И када су нам скривали Светог Саву у претходном периоду, скривали су да не бисмо сагледали библијску позадину целокупне приче о свим народима света, а поготово је српски народ сам себе обавезао. Ми у Матици добро осетимо дубину те приче и надамо се само да ћемо бити достојни свега онога што нас ви овим даром подсећате да морамо бити на нивоу задатака. Ово схватам као озбиљно, братско упозорење. Надамо се да вас нисмо разочарали, а даће Бог да будемо можда и бољи у будућности - закључио је Станић.

Свечаности је присуствовао и директор Управе за сарадњу са дијаспором и Србима у региону Министарства спољних послова Србије **Владимир Кокановић** који је у свом обраћању истакао да тај дан није само прилика да се прославе два значајна јубилеја - 850 година од рођења Светог Саве и 200 година од оснивања Матице српске - већ и тренутак у којем потврђујемо нашу посвећеност очувању идентитета и континуитета без обзира на границе, околности и ток времена.

- Свети Сава нас је учио јединству, мудрости и одговорности, учио нас је да народ не чине само територије, већ људи, вера и језик. Управо на тим темељима кроз векове опстајао је наш народ, ослоњен не само на своју државу, већ и на своју цркву. Данас када

гледам све вас, представнике српских организација из земаља региона, јасно је да та Светосавска нит није прекинута, напротив, она је снажна, жива и поносна - истакао је Кокановић, док је министар **Ђорђе Милићевић** рекао да је реч о првом уставно-правном документу краја 13. века и да је његова вредност непроцењива.

- Идентитет једног народа се не чува сукобима и ратовима, већ традицијом, културом и духовношћу. Важно је да и данас разумемо поруке које нам је оставио Свети Сава - поруке мира, дијалога и разумевања између народа. Опстати данас као друштво у целини значи одговорно и мудро ићи напред, сећати се свог националног идентитета и градити будућност која ће памтити и поштовати прошлост из које је настала - нагласио је Милићевић, а преносе Српске новине.

Присуство делегације из Вуковара додатно је потврдило континуитет и стабилност институционалне сарадње Срба из Републике Хрватске са установама у матичној држави, што омогућава боље усклађивање програма и иницијатива у наредном периоду. Конференција је тиме још једном потврдила своју улогу кључне организације за дефинисање заједничких циљева, али и за унапређење положаја и заштиту права српског народа у региону.

Маја МИЛАНОВИЋ

ВУКОВАР ОБЕЛЕЖИО 81. ГОДИШЊИЦУ ПРОБОЈА СРЕМСКОГ ФРОНТА И ОСЛОБОЂЕЊА ГРАДА

СЕЋАЊЕ КАО ОПОМЕНА

Побој Сремског фронта, који је трајао од јесени 1944. до априла 1945. године, представља једну од најтежих и најзначајнијих војних операција на простору бивше Југославије. У борбама су учествовале јединице Народноослободилачке војске Југославије уз подршку Црвене армије, а животе је изгубило више од 14.000 бораца, међу којима је био велики број тек мобилисаних младића.

Поводом обележавања 81. годишњице, 11. априла у Вуковару су се окупила бројна антифашистичка удружења из Републике Хрватске и земаља региона, како би још једном указала на историјски значај пробоја Сремског фронта и одала почаст борцима који су положили животе за слободу. За ово традиционално окупљање заслужни су Савез антифашистичких бораца и антифашиста Републике Хрватске и Заједница удружења антифашистичких бораца и антифашиста Вуковарско-сремске жупаније. Комеморативни програм започео је у Илоку, где су делегације положили венце погинулим борцима и официрима Црвене армије подно споменика на илочној тврђави. Почаст је одана и жртвама сахрањеним на партизанским гробљима у Илоку и Шаренграду, као и код споменика на излетишту Ловка. Централни догађај и ове године одржан је у Вуковару, на Тргу жртава

фашизма, подно спомен-костурнице жртава Дудика, као и код обележја посвећених палим борцима Пете војвођанске бригаде и Црвене армије.

Културни програм и комеморација, поводом једног од кључних догађаја завршнице Другог светског рата, протекли су у знаку порука о очувању антифашистичких вредности и упозорења на све присутније историјске ревизионизме.

- Налазимо се у једној изузетно турбулентној години, како на простору наше државе, тако и у свету. С тим у вези, желимо послати поруку да се она стара изрека о „пузајућем фашизму“ данас може преобрнути - све више морамо говорити о потреби јачања „пузајућег антифашизма“. Фашизам је пустио корење на глобалном нивоу и неопходно је озбиљно радити на његовом заустављању. Наша порука је јасна - много је једноставније ширити љубав него мржњу. Мржња разара, док љубав ствара друштво у којем се сви могу осећати сигурно и достојанствено - поручио је председник ЗУАБА-е **Лазо Ђокић**.

Током обраћања, представници антифашистичких организација упозорили су да се у савременом друштву све чешће јављају покушаји релативизације и реинтерпретације историјских чињеница. Истакнуто је да антифашизам није само

део прошлости, већ темељна вредност савремених демократских друштава, утемељена и у уставном поретку Републике Хрватске. Посебан нагласак стављен је на важност преношења историјских чињеница млађим генерацијама, како би се спречило заборављање и искривљавање истине о борби против фашизма.

- Ова борба отворила је пут за ослобађање земље према западу и била је дуго припремана акција. Данас говоримо о култури сећања која готово да и не постоји када је реч о Другом светском рату. Већ више од три деценије присутан је историјски ревизионизам који покушава да изједначи нацизам, фашизам и антифашизам. На тај начин ствара се искривљена слика прошлости, док се истовремено прећуткују важни датуми Народноослободилачке борбе - упозорио је председник Савеза антифашистичких бораца и антифашиста Републике Хрватске **Фрањо Хабулин**.

Да су трајне вредности антифашистичке борбе данас најприсутније међу потомцима бораца и логораша, потврдило се и на овом скупу. Управо они, кроз лична сведочења и породична сећања, чувају истину о страдању и борби која често не налази своје место у званичним образовним оквирима. Један од оних који се активно бори против заборава је и **Рада Корица** из Лаћарка, председник СУБНОР-а у Сремској Митровици.

- У Вуковар долазим од 2008. године, два до три пута годишње. Наш је задатак да не дозволимо да се овај датум заборави. Моји су учествовали у борбама - стриц ми је био командант Осме бригаде и учествовао у ослобођењу овог подручја, а проглашен је и народним херојем. Као њихов потомак, имам обавезу да чувам успомену на њихову борбу. Не смемо заборавити њихова дела, јер су за слободу дали своје животе - истакао је Корица.

Након што су делегати многобројних антифашистичких удружења, представници српских организација, жупаније, локалних самоуправа и мањинских већа положили венце, одржан је културно-уметнички део програма у којем су учествовали Мушка певачка група „Наши корени“ и рецитаторке Гимназије Вуковар.

Мирјана ЦВЕТКОВИЋ

ПРОГРАМ „ЗАЖЕЛИ” НАСТАВЉА СЕ И РАЗВИЈА У НОВОЈ ФАЗИ И ОКВИРУ СОЦИЈАЛНИХ УСЛУГА

НЕОПХОДНА ПОДРШКА СТАРИМ И НЕМОЋНИМ ОСОБАМА

Пројекат Зажели - превенција институционализације, недавно је био у фокусу саборске расправе као тема од посебног значаја за његове кориснике нарочито за оне у руралним крајевима. Саборска заступница СДСС-а **Драгана Јецков** упозорила је на важност наставка провођења програма Зажели чиме је отворила једно од кључних социјалних и економских питања у Републици Хрватској. Уочи завршетка његове трогодишње фазе, кроз заступничко питање Јецкове, упућено ресорном министру **Алену Ружићу**, отворена је кључна проблематика око његовог наставка, унапређења и дугорочне одрживости.

Јецков је у свом питању указала на конкретне изазове у његовом провођењу, попут прекида континуитета социјалних услуга између пројектних циклуса, што су корисници, углавном старије особе, посебно тешко подносили. Такође је нагласила несигурност запослених геронто домаћица, које су биле ангажоване путем уговора на одређено време, уз минимална примања. Управо зато, кључно питање било је - хоће ли се програм наставити и хоће ли доћи до његових измена.

Министар Ружић потврдио је да је реч о изузетно вредном пројекту који обухвата око 74 000 корисника, међу којима су особе старије од 65 година и особе с инвалидитетом, док услуге пружају теже запошљиве групе, углавном жене старије од 55 година. У програм

је до сада уложено око 460 милиона евра из различитих извора, укључујући Европски социјални фонд и државни буџет. Нагласио је да је циљ осигурати континуитет програма и након истека постојећих уговора, те да се интензивно ради на редефинисању услуга како би постале део трајне мреже социјалне помоћи, а не само пројектно финансиране активности. Тиме би се омогућила дугорочна стабилност како за кориснике, тако и за запослене. Програм је, како је Ружић истакао, препознат и на европском нивоу као пример добре праксе, уз могућност његовог ширења и на друге друштвене категорије, укључујући и децу.

- Оно што желим одговорити конкретно, да управо због истека првих трогодишњих уговора у августу ове године, чинимо све како би осигурали континуитет и то на врло прецизне начине, питање је осигурања финансирања до идуће европске трансхе која ће бити усмерена у овај програм. Програм је процењен као веома користан, а оно што нам је циљ то је осигурати запошљавање пружалаца услуга. До сад је било пројектно пружање социјалних услуга, сада радимо на њиховој редефиницији, како би се оне уклопиле и преобликовале у мрежу социјалних услуга и тиме добили своју трајност. Дакле ушле у палету услуга које већ имамо и које ћемо на тај начин обогатити. Овде користим прилику рећи да смо о томе разговарали и у Бриселу, као наш препознатљив хрватски производ у социјали високо оцењен, још

једном представљен у европској комисији. Добили смо подршку па чак и за ширење овог концепта на децу популацију, на тако звани „дечји зажели” који смо представили. Морам рећи да ширење социјалних услуга које планирамо, свакако ће гарантовати да се и ово уклопи, да нико не буде остао без услуге. Наравно поштујући критеријум континуитета колико год то будемо могли.

Посебан значај програм има за источне делове Хрватске, нарочито за руралне средине на подручју Вуковарско-сремске жупаније. У тим срединама, обележеним депопулацијом, старењем становништва и слабијом инфраструктурном повезаношћу, програм Зажели представља много више од социјалне услуге. За многе старије особе које живе саме, често у удаљеним селима, геронто домаћице су једини њихов редовни контакт. Осим помоћи у кућним пословима и основним животним потребама, оне пружају и емоционалну подршку, чиме директно утичу на квалитет живота корисника. Истовремено, програм има снажну економску димензију за локалне заједнице. У општинама на истоку Хрватске, где су могућности запошљавања ограничене, посебно за жене старије животне доби, Зажели је омогућио радна места и смањио ризик од социјалне искључености. Тиме програм доприноси и останку становништва у руралним крајевима, јачајући локалне заједнице и њихову одрживост.

Јецков је у свом тумачењу изразила задовољство најавом наставка програма, али је додатно нагласила потребу за његовим унапређењем. Посебно је истакла важност увођења континуитета у пружању услуга, као и разматрање укључивања нових корисничких категорија, попут онколошких болесника. Подсетила је и на чињеницу да је за многе кориснике управо овај програм једина веза са друштвом, што додатно наглашава његову хуманитарну и друштвену вредност.

Закључно, програм Зажели се показао као један од кључних стубова социјалне политике у руралним деловима Хрватске. Његов наставак и институционализација не представљају само административно питање, већ и питање квалитета живота хиљада грађана, нарочито у демографски угроженим подручјима.

Мирјана ЦВЕТКОВИЋ

ПРЕДСТАВНИЦИ СРПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ СА ИСТОКА РХ ГРАДЕ ПРИЈАТЕЉСТВО СА СРПСКОМ ЗАЈЕДНИЦОМ У РУМУНИЈИ

ЗАЈЕДНИШТВО БЕЗ ГРАНИЦА

У Темишвару је од 2. до 4. априла 2026. године боравила делегација представника српске заједнице из Вуковара коју су чинили председник Заједничког већа општина Вуковар **Дејан Дракулић**, директор Српског дома **Небојша Видовић** и заменик градоначелника Града Вуковара **Срђан Колар**, који су овом приликом реализовали званичну посету Савезу Срба у Румунији. До сусрета је дошло на позив ове кровне организације која окупља Србе у Румунији, а у фокусу разговора било је јачање међусобних веза, размена искустава и унапређење сарадње у очувању националног, културног и језичког идентитета. Током посете, представници из Вуковара имали су прилику да представе свој рад

и активности, али и да се ближе повежу са широм српском заједницом у региону.

- Са народним послаником **Огњеном Крстићем** већ неколико година сарађујемо преко Конференције српских националних организација из региона. Домаћини у Румунији су пуни разумевања и поштовања према нашем раду и јако лепо су нас угостили. Српски народ, као и представници институција се јако добро боре да опстану, али морам да нагласим да имају јако добру подршку од државе Румуније и то је оно што чини велику разлику у односу на нас. Тамо није подршка само у финансијском делу, јер и ми то имамо од Републике Хрватске кроз различите фондове, али српски народ тамо нема нападе на идентитет, језик и

школе које ми имамо у Хрватској. Чак шта више, имају сву могућу подршку од државе да негују свој језик, писмо и наставу на српском језику и писму - рекао је заменик градоначелника Града Вуковара Срђан Колар.

Током посете Румунији уприличен је низ састанака са представницима образовних и културних установа, као и пријем код владике Лукијана, а делегација је овом приликом обишла и важне институције српске заједнице у Темишвару, међу којима су Конзулат Републике Србије, Гимназија „Доситеј Обрадовић“ и Српска православна епархија темишварска. У оквиру боравка организовани су и сусрети са представницима српске заједнице из Великог Семперта и Свароле, где се разговарало о положају Срба у тим срединама.

- Некада је постојала сарадња између Културно-уметничког друштва Максим Горки и Културно-уметничког друштва Младост, а сада смо се поново повезали. Видели смо и обнову њихових инфраструктурних објеката, као и грађење центра који ће бити на понос читавој нашој заједници, али и држави Румунији. Нажалост, и тамо има све мање и мање људи припадника српске заједнице, али код нас је то још израженије. На подручју града Темишвара незапосленост је 1% што је за сваку похвалу. Плате јесу мање него код нас, али сам начин живота је јефтинији него у РХ. Румунија је знатно изграђена, напредује и види се велики развој индустријског дела. Неговање нашег језика и културе је нешто што нас

повезује и чему на исти начин тежимо - појашњава Колар.

НОВА СТРАНИЦА САРАДЊЕ СРПСКИХ ЗАЈЕДНИЦА У РЕГИОНУ

Уз размену искустава и разматрање могућности за унапређење будуће сарадње поменуто делегација остварила је контакт и са представницима Универзитета у Темишвару. Сва удружења са српским предзнаком која делују на ширем подручју Темишвара, повезана су са Савезом Срба у Румунији и тако функционишу. Што се образовања тиче, национална група предмета се изводи на српском језику и ћириличном писму и сви материјали су преведени на српски језик које је одобрило надлежно министарство. Остатак наставе се изводи на румунском језику, осим у поменутој Гимназији где се комплетна настава изводи на српском језику

и ћириличном писму.

- И Срби и Румуни причају и српски и румунски језик, код њих не постоји ни политичка, етничка или друштвена препрека да се не комуницира на такав начин. Пријатељски су настројени једни према другима и то је оно што је за нас необично - додаје Колар.

Будућа сарадња ове две српске заједнице могла би се развијати кроз јачање међусобних веза и редовну размену искустава између две заједнице, а такви односи допринели би очувању заједничког идентитета и стварању чвршћих темеља за дугорочну сарадњу.

- Прва и конкретна ствар о којој смо разговарали и коју можемо реализовати јесте промоција одређених њихових издања и књига која говоре о историји и значају Срба у Румунији. Била је ово добра прилика да упознамо њихове капацитете и могућности и повежемо наше институције, организације и медије - изјавио је председник ЗВО-а Дејан

Дракулић.

Ова посета представља важан корак ка јачању међусобног разумевања и повезивања српских заједница у региону, а размена искустава и успостављање нових контаката отварају простор за конкретније облике сарадње у будућности, како на институционалном, тако и на културном и образовном плану. Посебан значај огледа се у заједничкој посвећености очувању језика, писма и културног наслеђа, који представљају темељ идентитета српског народа ван матичне државе. Уједно, овакви сусрети доприносе бољем сагледавању положаја српских заједница у различитим државама, али и проналажењу начина за унапређење њиховог статуса. Стварањем чвршћих веза и континуираном комуникацијом, отвара се могућност за дугорочну сарадњу која ће допринети очувању заједништва и јачању укупног положаја српске заједнице у региону.

Маја МИЛАНОВИЋ

ДЕЛЕГАЦИЈА СРПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ У ПОСЕТИ ПЕТРОВЦИМА ОБИШЛА ЈЕ РЕАЛИЗОВАНЕ РАДОВЕ У СКЛОПУ КОЈИХ ЈЕ ОБНОВЉЕН ДРУШТВЕНИ ДОМ И ИЗГРАЂЕНА ЦЕСТА ПРЕМА ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ

ИНВЕСТИРАЈУ У ИНФРАСТРУКТУРНО И ЈЕДИНСТВО

Насеље у саставу Општине Богдановци једно је од оних које се може похвалити богатством различитости, културама и нацијама које сложено граде село и будућност. Тако је начелник Општине **Марко Барун** са својим сарадницима 3. априла у Петровцима дочекао представнике српске заједнице како би им представио реализоване пројекте обнове Друштвеног дома и изградње приступне цесте према православном гробљу у том селу. Пружајући подршку овом двогодишњем

подухвату, српска делегација коју су чинили заменик жупана из редова српске заједнице **Срђан Јеремић**, председник Жупанијске организације СДСС-а **ВСЖ Душан Јецков** и председник Координације већа и представника националних мањина **ВСЖ Светислав Микеревић** истакли су велико задовољство због овакве иницијативе нагласивши како је направљен огроман посао који ће сигурно допринети бољем квалитету живота мештана Петроваца.

Комплетна обнова Друштвеног дома реализована је кроз пројекте на које је Општина аплицирала, а који су резултирали потпуним уређењем простора намењеног свим мештанима док је изградња приступне цесте према православном гробљу видљив показатељ да се води рачуна о потребама свих мештана. Начелник Богдановаца је током разговора нагласио значај међусобног уважавања и сарадње свих мањинских заједница које живе у Петровцима, односно на подручју Општине.

- Општина Богдановци протеклих година континуирано ради у сарадњи са Министарством регионалног развоја и ЕУ фондова те учествује у већини њихових програма усмерених на националне мањине и на програме одрживог развоја наше локалне заједнице. Конкретно, ова цеста завршена је почетком ове године у сарадњи и на иницијативу Већа српске националне мањине Општине Богдановци. Дакле, била је то њихова идеја коју смо успешно реализовали. Што се тиче Друштвеног дома, успели смо реализовати комплетно уређење, односно

реконструкцију објекта од пода, фасаде, уређења унутрашњег простора па све до крова - поручио је Барун и додао да се мештани Петроваца могу од сада похвалити оваквим објектом.

Укупно уложена средства нису мала с обзиром да је само за уређење дома било потребно око 600 000 евра. Како Барун истиче, то није крај, јер се путем ИТУ механизма ради и на инфраструктурном уређењу Соколане, сале у Петровцима која ће бити на услузи свим мештанима приликом одржавања разних свечаности и манифестација. Према начелниковој процени, кључ успешно реализованих активности је квалитетна међусобна сарадња која је допринела остварењу заједничког циља - бољи квалитет живота свих мештана. Учесници радног састанка закључили су да ова Општина може да послужи као пример другим срединама, не само на подручју жупаније, него и целе Хрватске. Због свега наведеног, посебно су задовољни српски представници.

- Координирајући рад свих наших људи на терену и подручју ВСЖ, водили смо рачуна да се и на подручју Општине Богдановци задовоље фундаменталне потребе српске заједнице која овде живи. Пре две године, са начелником смо разговарали о потребама наших људи, али и свих становника. Ту је главну реч имао наш већник у Општинском већу **Борис Грбић** који је тада апострофирао неколико битних ствари од којих је и простор за рад ВСНМ Општине Богдановци. Данас сам поносан што смо овде у уређеној и лепој

већници која се налази у лепом и уређеном објекту. Исто тако смо разговарали да Општина издвоји потребна средства за изградњу приступне цесте према православном гробљу као и за постављање оgrade око гробља што је и учињено. Договорена су и средства за рад ВСНМ Општине Богдановци према њиховим потребама, те достављеном плану и програму. Жупанија ће као и до сада пружати пуну подршку када је реч о средствима потребним за реализацију програмских активности и манифестација, а које ће допринети укључивању свих становника општине у друштвено-политички живот ове средине. Према томе, ово је једна мултиконфесионална и мултинационална средина где ми заједно одржавамо добру сарадњу. Наставићемо тако, с циљем да овај

добар пример сарадње локалних власти и представника свих националних мањина - русинске, мађарске и српске, буде пример осталим срединама, како се граде успешни односи - рекао је заменик жупана Срђан Јеремић.

Председник Координације већа и представника националних мањина ВСЖ Светислав Микеревић похвалио је такође сарадњу локалне власти и српске заједнице у Петровцима и оценио да заједнички пројекти не јачају само инфраструктуру него и међусобне односе.

- Српско народно веће и Заједничко веће општина у свом програму имају планове за улагања и осигуравање средстава за овакве пројекте захваљујући нашим саборским заступницима СДСС-а. Наша делегација показала је интерес и добру намеру да учествујемо у овом подухвату на састанку одржаном пре две године. Весели ме што смо након састанка договорили и неке даље кораке и планове са представницима Већа русинске националне мањине - истакао је Микеревић.

Представници Општине Богдановци равномерним залагањем за бољи живот свих својих мештана, успели су да унапреде и развију своје насеље. Општину данас чини број од 1 500 становника, у који се поред већинског народа убрајају Русини, Мађари, Украјинци и Срби. Сви они заједно одолевају пре свега демографским изазовима, чувајући сопствену традицију културу и веру, али сада је то пуно лакше. **Мирјана ЦВЕТКОВИЋ**

ПОДРШКА МАТИЦЕ СРПСКИМ КУЛТУРНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА СЕ НАСТАВЉА КРОЗ ЈАЧАЊЕ БИБЛИОТЕЧКИХ ФОНДОВА И ОЧУВАЊЕ КУЛТУРНОГ ИДЕНТИТЕТА У СУСРЕТ НАЈВЕЋЕМ ХРИШЋАНСКОМ ПРАЗНИКУ

ВАСКРШЊИ ПОКЛОН СКЦ-у ОСИЈЕК

Након посете СКЦ-а Вуковар и библиотеке Захарија Орфелин, када је поводом божићних и новогодишњих празника уручена вредна донација којом је обogaћен књижни фонд те библиотеке, генерални конзул Републике Србије у Вуковару **Владимир Марјановић** наставио је са активностима у Осиеку где је у сусрет Васкрсу, Српском културном центру уручио значајан број вредних књига из Народне библиотеке Србије. Овом дакле, претходно најављеном иницијативом, Српски културни центар у Осиеку обogaћен је за око 100 књига, чиме је настављен континуитет подршке институцијама српске заједнице у Хрватској.

Нова донација реализована је у празничном духу, симболично уочи Васкрса, додатно наглашавајући значај очувања културног идентитета, језика и писане речи. Као и у претходном случају, књиге су биране у складу са потребама саме установе, што ову подршку чини посебно значајном за даљи развој библиотечког фонда и активности центра. Током сусрета истакнута је важност континуиране сарадње између Републике Србије и српске заједнице у Хрватској, како у области културе и образовања, тако и у ширем друштвеном контексту.

- Током протекле године договорили смо сарадњу са Народном библиотеком и културним центрима на подручју Славоније и Лике. Кренули смо прво пред Божић и Нову годину са Вуковаром, а сада смо пред Васкрс овде у Осиеку. СКЦ је овде јако лепо заживео у протекле две године, овде се одржавају и јако леви програми и јако често и радо ту долазимо. Главни мотив што смо данас овде је тај што је СКЦ Осиек скоро почео са радом и који још увек није устројио

прву библиотеку. Ово би требао да им буде један стимуланс како би овде изградили једну велелепну просторију коју ће бити испуњена са пуно књига са наших простора - рекао је Марјановић.

Како је и најављено, књиге из Београда ће стизати и даље у остале српске културне центре. На листи за донацију налази се тако и Славонски Брод, Општинска библиотека у Доњем Лапцу,

Архив Срба у Загребу и библиотека СКД Просвјета пододбора у Ријеци. Марјановић је, истичући да се културна сарадња несметано одвија, изузев застоја који смо имали у новембру, оценио да она поново оживљава, да уметници долазе у великом броју те да су програми разноврсни. Библиотека је само један додаток на све оно што културни центри раде и одржавају. Тако је и у СКЦ-у Осиек који на недељној бази припрема богате културно-уметничке програме за посетиоце. Координатори програма нагласили су важност ове иницијативе, нарочито због чињенице да је библиотека у СКЦ-у Осиек тек у формирању.

- Ово је за нас изузетно вредан поклон, не само што долази из Народне библиотеке Србије и зато што је списак књига заједнички сачињен, него зато што је донација темељ успостављања нове библиотеке у СКЦ-у Осиек. До сада смо имали издања СНВ-а, СКД Просвјете и неких мањих донација аутора књига, међутим ово је сада покренуло даље сакупљање књига. До овога не би дошло да није посредовања нашег конзула у Вуковару г. Марјановића који је и сам библиофил па тако и добар познавалац библиотечке струке. Народна библиотека је иначе извор веома богатих, бројних и разноврсних књига али је и сама издавач, тако да смо се, између осталих књига, определили и за нека њихова добра и лепа издања, значајна библиографска дела као што је Стара српска фотографија, Бранимира Дебељковића и Библиографија српске књиге од 1868. до 1944. која је рађена у 20 томова. То је нешто од чега свака библиотека мора да почне, али код нас се сада налази још много вредних књига. Библиотека је обogaћена и за сабрана дела Десанке Максимовић, Владана Деснице и још много тога што ће бити доступно свим

нашим посетиоцима - изјавила је координатор програма СКЦ-а Осиек **Дејана Оцић**.

КУЛТУРНО-ДУХОВНА ОБНОВА ОСИЈЕЧКИХ СРБА

На чињеницу да је књига међу осиечким Србима била присутна од најранијих времена те да се број истинских љубитеља књига кроз историју из године у годину повећавао, подсетио нас је осиечки парох, протојереј ставрофор **Александар Ђурановић**.

- Већ 1883. основана је прва библиотека у Осиеку која је била смештена у црквеним просторијама, захваљујући труду тадашњег осиечког пароха Лазара Бојића. Врло брзо после тога основана је и прва српска читаоница. Данас је овај дар зато од непроцењиве важности за нас, имајући у виду да су и српска библиотека и читаоница у потпуности девастиране почетком Другог светског рата. Никада у потпуности оне нису обновљене, а подизањем СКЦ-а у Осиеку пре неколико година, створила се реална могућност и шанса да се поново отвори и библиотека и читаоница - истакао је Ђурановић.

Према свему реченом, српска културна и духовна обнова у Осиеку добија нови замах. Очекивања су усмерена у позитивном правцу, нарочито имајући у виду инфраструктурно проширење у оквиру којег се обнавља изузетно значајна зграда - Прва српска вероисповедна школа. Саграђена још 1783. године, ова школа је била најстарије здање на простору Црквене општине Осиек, а њена обнова данас отвара реалну могућност да се том простору удахне нови, савременији и снажнији духовни живот српске заједнице у Осиеку.

Опредељеност ка дугорочном улагању у културне институције чини конкретан корак у очувању и развоју идентитета српске заједнице у РХ. Овакви гестови, започети у Вуковару, ширећи се и на друге средине, граде снажну мрежу сарадње и подршке. У сусрет Васкрсу, из Српског културног центра у Осиеку упућене су и искрене празничне честитке свим хришћанима, уз жеље за љубав, мир, снагу, благослов и мноштво лепих тренутака. **Мирјана ЦВЕТКОВИЋ**

У КНИНУ ЈЕ И ОВЕ ГОДИНЕ НАСТАВЉЕН ОБИЧАЈ ЗАЈЕДНИЧКОГ ОБЕЛЕЖАВАЊА ВАСКРСА

ПОЛИТИЧКИ ПРЕДСТАВНИЦИ СРПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ У КНИНУ ОБЕЛЕЖИЛИ ВЕЛИКУ СУБОТУ

Велика субота обележена је у молитви, миру и тишини. Верници су боравили у храмовима, целивали плаштаницу положену на симболичном Христовом гробу и сећали се Његовог страдања и погребља. Овај дан има дубоку духовну симболику, јер је означава крај старог и почетак новог времена - времена Васкрсења и победе живота над смрћу.

Уочи Васкрса, у Книну је и ове године

настављен обичај заједничког обележавања празника. Већ четврту годину заредом, политички представници из редова српске заједнице, укључујући све мањинске организације, начелнике општина са српском већином, заменика жупана Шибенско-книнске жупаније из редова српске заједнице, као и председнике и чланове мањинских већа, симболично су честитали Васкрс својим суграђанима уз поделу васкршњих погачица. Том приликом упућене су поруке мира, љубави и заједништва, уз нагласак на значај међусобног поштовања и разумевања. Представници српске заједнице истакли су да је циљ оваквих окупљања да постану трајна традиција која повезује људе и доприноси изградњи поверења у заједници.

- Прошле године заједно смо прославили

највећи хришћански празник и упутили честитке свима који славе Ускрс и Васкрс, а атмосфера у граду била је посебно лепа. Ове године Васкрс смо обележили у различитим датумима, али су наше жеље и поруке које шаљемо из Книна увек исте - то су поруке заједништва, мира, толеранције и међусобног поштовања. Свим нашим суграђанима који су Ускрс обележили прошле недеље, као и свим нашим сународницима православне вероисповести, желимо пре свега добро здравље, радост, срећу и мир, јер нам је то свима подједнако потребно - поручила је саборска заступница СДСС-а **Ања Шимпрага**.

У ишчекивању Празника над празницима, народни обичаји, погачице и црвена васкршња јаја, најлепше жеље и дух празника допринели су да се и ове године из Книна пошаљу поруке наде, заједништва и радости у сусрет васкрсењу. **Васка РАДУЛОВИЋ**

ГРАДСКА ОРГАНИЗАЦИЈА САМОСТАЛНЕ ДЕМОКРАТСКЕ СРПСКЕ СТРАНКЕ ВУКОВАР ЈЕ И ОВЕ ГОДИНЕ УЗ СВОЈЕ СУГРАЂАНЕ ЗА ВАСКРС

ВАСКРСНА РАДОСТ У ВУКОВАРУ

Православни верници обележили су Васкрс, највећи хришћански празник којим се прославља васкрсење Исуса Христа и победа живота над смрћу, што представља темељ хришћанске вере.

у православним црквама на подручју града Вуковара. У акцији фарбања учествовале су чланице Актива жена градске организације СДСС-а, које већ традиционално, дуги низ година, дају

свој допринос припреми јаја намењених за поделу у Вуковару.

- У духу Васкрса, Самостална демократска српска странка наставља да се залаже за очување идентитета, равноправности, међусобно уважавање и бољи живот свих грађана, градећи друштво засновано на правди, толеранцији и солидарности. Поводом највећег хришћанског празника Васкрса, Градска организација СДСС Вуковар упућује искрене и срдчане честитке свим верницима Српске православне цркве - изјавио је председник ГО СДСС Вуковар **Срђан Колар**.

Оваквим активностима Градска организација СДСС Вуковар још једном је показала посвећеност својим суграђанима, негујући дух заједништва и солидарности. У празничној атмосфери Васкрса, послана је порука међусобног поштовања, наде и вере у боље сутра за све грађане.

Маја МИЛАНОВИЋ

ОДРЖАНО ПРВО ТАКМИЧЕЊЕ У КОТРШКАЊУ ВАСКРШЊИМ ЈАЈИМА

ТРАДИЦИОНАЛНА ВАСКРШЊА ДЕЧЈА ИГРА

Културно-уметничко друштво „Бранко Радичевић” из Пачетина први пут је организовало такмичење у котршкању васкршњим јајима.

Котршкање је традиционална деџа игра специфична само за Васкрс. У суштини нема никакву посебну везу са верским обичајима, али је препознатљива по томе што се деца на овај начин играју искључиво на Васкрс и дане након њега.

Тим поводом пачетинско културно-уметничко друштво одлучило је да организује такмичење у котршкању, али и у неким другим дисциплинама.

- Имали смо три дисциплине котршкање, туџијаду и трку васкршњим јајима. На идеју да организујемо ово такмичење дошли смо спонтано мотивисани тиме што нашем селу недостају активности за младе. С обзиром да нам је ово прва година одржавања такмичења више смо него задовољни са одзивом - истакао је један од организатора и члан локалног културно-уметничког друштва **Стефан Бугарски**.

У све ове три дисциплине учествовало је преко 40 такмичара, највише основношколске деце и то не само из Пачетина него и из околних места. За оне најбоље у све три дисциплине организатори су припремили и симболичне награде као трајну успомену на ово такмичење.

- Одувек смо хтели да наше место има још по неку активност осим манифестације Месдам и утакмица и турнира нашег фудбалског клуба. Пошто су то већином садржаји за старије хтели

со да се и наши најмлађи забаве, а Васкрс је био близу па нам је тако пало на памет да организујемо такмичење. Организацију су на себе преузели чланови старије групе нашег КУД-а који су се побринули за декорацију, украсе, сликање и израду котршкала за котршкање, а на члановима млађе групе је било само да дођу и да се забаве - нагласио је још један од организатора и чланова овог друштва **Давид Крмар**.

На руку организаторима ишло је и лепо време тог Васкршњег поподнева тако да се на малом спортском игралишту у центру места окупило доста и публике, махом оних који су у детињству играли ову игру.

ТРАДИЦИЈА КОЈА ЖИВИ

Обичај котршкања још увек је жив у Пачетину иако у мањој мери него што је то некада био. Није познато од када датира, међутим и они најстарији у селу тврде да су се и њихови родитељи у детињству играли на овај начин. Поред Пачетина ова игра заступљена је у већој или мањој мери и у Боботи, Трпињи, Вери, Бијелом Брду, можда још неким местима. Није познато ни где је игра настала, а вероватно се родбинским везама преносила из места у место.

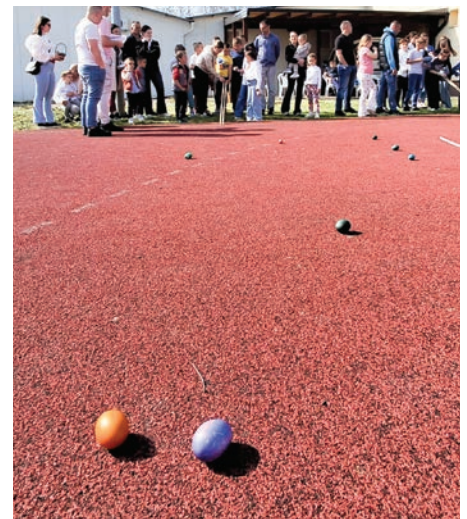
Циљ у котршкању је да се јаје спусти низ котршкало и уколико се погоди друго јаје оно остаје у његовом поседу. Победник обично бива онај ко освоји највише јаја, а поражени

су они који остану без њих. У игри учешћа врло често поред деце узимају и одрасли тако да се око котршкала окупља већи број такмичара, а сама игра траје неколико дана, односно докле год има офарбаних васкршњих јаја.

Котршкало је ручно направљен предмет углавном од дрвета, некада и од трске, низ који се спушта јаје обично на травнату подлогу како се не би разбило. Што је јаје здравије и чвршће има већу ефикасност па самим тим боље је за такмичење.

Некада је котршкало било у свакој улици, данас их је све мање, али обичај и даље живи и преноси се са колена на колено. Оваквом организацијом и такмичењем све више се актуализује и чува од заборавља.

Срђан СЕКУЛИЋ

У БОРОВУ ЈЕ И ОВЕ ГОДИНЕ ЛИТУРГИЈСКИМ САБРАЊЕМ У ЦРКВИ Св. ПРВОМУЧЕНИКА И АРХИЋАКОНА СТЕФАНА И ТРАДИЦИОНАЛНОМ ТУЦИЈАДОМ НА СВЕЧАН НАЧИН ПРОСЛАВЉЕН ВАСКРС

ЛИТУРГИЈОМ И ТУЦИЈАДОМ ПРОСЛАВЉЕН ВАСКРС У БОРОВУ

Прослава Васкрса у Борову започела је Васкршњом литургијом у храму Св. Првомученика и Архиђаконa Стефана на којој се окупио велики број верника, а настављена у црквеној порти препуној деце из боровске основне школе и вртића. Срдачни сусрети, уз осмехе, загрљаје, пољупце и традиционални поздрав „Христос воскрес” на лица свих мамили су осмехе и добро расположење.

- Наравно да нас радује кад год видимо наш сабран народ. У пуноћи смо тек када се епископ, свештеници, ђакони и народ Божји саберу у цркви. Онда наша црква има заступљена сва та четири чина, све четири службе. Народ Божји је такође служба, бити хришћанин је такође служба у цркви и звање, тако да кад год видимо оволики народ који се, рекао бих, све више сабира у нашим храмовима ми се и радујемо још више. Радост је увек када служимо свету литургију, када Богу молитве приносимо од свих нас и за све нас, али нам је пуно драже када чујемо

више онога „Амин” којим народ потврђује све оно што ми свештеници говоримо у храму. Данас је посебна радост и могу да кажем да се у новијој историји па и мало даље, колико из ових наших књига успевамо да видимо, на данашњи дан односно на Васкрс, највећи број наших верника причестио и

што смо на јајима имали прилику да видимо мотиве који су заиста у духу Васкрса. То на неки начин говори да радимо добар посао и да смо на наше млађе нараштаје, на којима све треба и да остане, пренели оно што заиста јесте дух Васкрса - истиче председница удружења **Светлана Остојић**.

нека Бог да да тако буде и убудуће и не само о празнику Васкрсења Христовог - каже парох боровски **Драган Сердар**.

Традиционална туцијада је и овога Васкрса била масовна, а за то је као и увек заслужно Удружење „Плави Дунав” које са припремама за ову манифестацију крене још почетком године. У сарадњи са Основном школом Борово и Дечјим вртићем „Златокоса” организовали су избор за најлепше осликано јаје и такмичење у туцању кокошијим јајима, односно Туцијаду. Ове године за избор за најлепше осликано јаје пристигло је преко 120 јаја из школе и вртића, а за туцијаду се пријавило стотинак деце.

- Имамо доста искуства, али сваке године се нађемо пред неким новим изазовом или имамо неку нову идеју и самим тим припреме трају од почетка године, а највећи део посла урадимо десетак дана пре самог Васкрса. Посебно ме радује то

ПОЈАЧАЊЕ ИЗ ЕГИПТА

У црквеној порти заједно са Боровцима Васкрс су прослављали и младићи из Египта. Реч је о седморици православних Копта који су у потрази за послом дошли у Борово. Не говоре наш језик, али молитва у цркви је универзалан језик душе и срца.

- Ми смо црква и нека народ долази у цркву на молитву. Са њима имамо одређено литургијско заједништво, али на молитву нам долазе редовно и они свакако, својим језиком, али и својим срцем учествују. Срце је оно што је заједничко свим људима, јер срце је орган Богопознања и ми срцем треба Бога да тражимо и гледамо и верујем да је данас и у њиховим срцима радост празника тако да су увек добродошли у нашу цркву - каже парох боровски Драган Сердар.

Осликавање јаја одвија се у неколико категорија како би конкуренција била праведнија.

- С обзиром да у школи имамо децу од првог до осмог разреда, односно од 7 до 14 година, како бисмо били што објективнији формирали смо четири категорије. По два разреда су у свакој од њих па су заједно први и други, онда трећи и четврти и тако даље, а за вртић, с обзиром да у њему има три групе награде смо обезбедили за сваку од тих група - објашњава Светлана Остојић.

Победник Туцијаде је шестогодишњи

Алекса, а на такмичењу за најлепше украшено јаје, у категорији вртића, прво место освојила је **Богдана Нирјак**. Првонаграђени у категорији ученика основне школе су **Анастасија Зорић, Теодора Станојевић, Ања Миросављевић и Оља Ђурић**. Победници су награђени сребрном наруквицом, а награде је и ове године обезбедила Златара „Рим“ која је дугогодишњи спонзор ове манифестације. Општинска организација СДСС-а је за сву децу обезбедила пригодне пакетиће.

Славко БУБАЛО

ПРАТИТЕ СРПСКЕ МЕДИЈЕ НА ИСТОКУ ХРВАТСКЕ

срби.HR
INFORMATIVNI PORTAL

У КНИНУ ОБЕЛЕЖЕНИ ВЕЛИКИ ПРАЗНИЦИ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ УЗ ВАСКРШЊУ РАДИОНИЦУ ЗА НАЈМЛАЂЕ

ВРБИЦА И ЦВЕТИ - УВОД У ВАСКРС КРОЗ ВЕРУ, ЗАЈЕДНИШТВО И ДЕЧЈУ РАДОСТ

не најављује само Христово тридневно васкрсење, него и свеопште васкрсење свих нас, што и јесте суштина овог празника. Јер, апостол Павле каже: „Ако Христос није васкрсао, узалуд је вера наша”. Ово је уједно и празник деце. У Јеванђељу се каже: „Из уста деце и одојчади начинио си себи хвалу”, па смо у том духу и ми одлучили да организујемо једну васкршњу радионицу, да окупимо нашу децу и да им кроз креативан рад приближимо саму суштину празника, као и да код њих негујемо оно што је најважније, а то је дух православног хришћанског идентитета - истакао је јереј **Драган Милићевић**, свештеник друге книнске парохије.

У склопу припрема за Васкрс, при православном храму Покрова Пресвете Богородице у Книну одржана је васкршња радионица за најмлађе. Деца су имала прилику да уче о вери, обичајима пред Васкрс, фарбала су и украшавала васкршња јаја и правила честитке, негујући дух православља од најранијег узраста. Живети у заједници са Богом и васпитавати децу у духу православља, негујући оне истинске вредности којима вера учи, кључни су за опстанак народа на овим просторима, поручују из друге книнске парохије.

На самом почетку последње недеље Великог поста, верници су обележили Лазареву суботу и Цвети - празнике који најављују Васкрс и носе снажну поруку вере и наде. Ови празници посвећени су и деци, па је у Книну, након литургијског сабрања, одржана и едукативно-креативна радионица за најмлађе, током које су деца, заједно са свештеником, учила о значају и обичајима пред празник Васкрсења.

Православни верници широм Далмације обележили су два значајна празника на почетку последње недеље Васкршег поста - Лазареву суботу, Врбицу и Цвети. Ови дани подсетили су на васкрсење Лазара и свечани улазак Исуса Христа у Јерусалим, најављујући најрадоснији хришћански празник - Васкрсење Христово.

Лазарева субота и Цвети имају дубоку духовну симболику, јер уводе у саму суштину Христовог страдања и васкрсења. Васкрсење Лазара показује победу живота над смрћу, док Христов улазак у Јерусалим открива Његову жртвену љубав према човеку.

- Празник Васкрсења четвородневног Лазара и његов свечани улазак у Јерусалим заправо нас полако уводе у празник Васкрсења Христовог. Није без разлога Црква одлучила да се управо седам дана раније овај празник прославља. У богослужбеним химнама ми певамо тропар који почиње речима: „Опште васкрсење”, јер се кроз ове празнике

- Господ каже: „Где је двоје или троје сабраних у моје име, онде сам и ја међу њима”. Тако да за опстанак није битна бројност, како ми то често посматрамо, већ је важно да будемо у заједници са Богом. То је, заправо, био циљ ове радионице, али, ако Бог да, и многих других радионица и активности које планирамо да организујемо у нашој парохији, у нашем храму. Јер, то је кључ опстанка - није кључ опстанка у бројности, већ у заједници са Богом. Ако смо у заједници са Богом, онда можемо све; а ако нисмо, чему да се надамо - појашњава свештеник Милићевић.

Празници Врбица и Цвети били су увод у Страсну седмицу - последњу недељу Великог поста, која води ка Васкрсењу Христовом као круни хришћанске вере. Овај период позвао је вернике на молитву, покајање и духовну припрему за највећи празник.

Страсна седмица је време најдубље

духовне сабраности, када се сећамо Христовог страдања, али и ишчекујемо радост Васкрсења.

-Најбитније и најважније јесте, као што каже једна богослужбена химна ове недеље коју ћемо певати: „Нека умукне свака твар човечија”. Ових седам дана који су пред нама јесу дани тиховања и строгог поста, да колико је то могуће прилагодимо наше обавезе и животни темпо богослужењима, која су најбитнија и најважнија. Јер, пре свега, ми као православни хришћани сваки празник, а тим пре празник над празницима - Васкрсење Христово, дочекујемо литургијски, кроз богослужења. Затим, наравно, кроз Васкршњу литургију као центар прославе Васкрсења Христовог, а потом ту празничну радост

преносимо у своје домове, са свим дивним обичајима који прате тај празник. Али, ја имам обичај да кажем да је то заправо једна врста допуне, која нам празник чини још лепшим и радоснијим, нарочито онима најмлађима, док је суштина и центар свега у цркви, у храму, на Светој литургији - поручио је свештеник Милићевић.

Васка РАДУЛОВИЋ

ПРАВОСЛАВНИ ВЕРНИЦИ ИЗ БАРАЊЕ СВЕЧАНО ПРОСЛАВИЛИ ЛАЗАРЕВУ СУБОТУ - ВРБИЦУ

ДЕЦА У ЦЕНТРУ ПРАЗНИЧНЕ РАДОСТИ И ТРАДИЦИЈЕ

У Храму Светог Архангела Михаила у Белом Манастиру 4. априла свечано је обележена Лазарева субота, у народу позната као Врбица - један од најрадоснијих празника у православној традицији, посебно посвећен деци. Свечано богослужење окупило је велики број верника из Белог Манастира и околних места, који су заједно учествовали у молитвеном сабрању и традиционалном

освећењу врбових гранчица. Овај обичај симболизује улазак Исуса Христа у Јерусалим и радост народа који га је дочекао, те се с посебном пажњом негује међу најмлађима, који су и ове године имали значајну улогу у обележавању празника.

Посебан допринос свечаности дали су најмлађи чланови ФА Чуvari традиције барањских Срба, који су припремили и извели пригодан културно-уметнички

програм. Кроз рецитације и наступ, деца су дочарала дух празника, чиме су изазвала одушевљење присутних и додатно обогатила целокупан догађај.

Организацију поделе васкршњих пакетића за најмлађе, као и поклоне за одрасле, заједнички су реализовали Веће српске националне мањине Града Белог Манастира и СКД Провсјета пододбор Бели Манастир, уз подршку Заједничког већа општина Вуковар и Канцеларије за људска права и права националних мањина. Након црквеног дела програма, дружење је настављено у дворишту Барањске српске куће, где је за децу био постављен тобоган и организован пригодан забавни садржај. Деца су, уз игру, смех и дружење, уживала у празничној атмосфери, радујући се како поклонима, тако и заједнички проведеном времену.

Обележавање Врбице у Белом Манастиру још једном је доказало значај очувања традиције, заједништва и културног идентитета, као и важну улогу најмлађих у преношењу вредности на будуће генерације.

Маја МИЛАНОВИЋ

ВЕКОВНА ТРАДИЦИЈА И ЖИВА ВЕРА - ВРЛИКА ЧУВА ОБИЧАЈ ЧУВАРА ХРИСТОВОГ ГРОБА

ВАСКРС СВЕЧАНО ПРОСЛАВЉЕН ШИРОМ ДАЛМАЦИЈЕ

упечатљив обичај - чување Христовог гроба. Ова древна традиција, која се, осим у Врлици, среће још само у Јерусалиму, према предању траје дуже од четири века и представља драгоцену део духовног и културног наслеђа српског народа. Чување Христовог гроба почиње на Велики петак, када се у храм уноси плаштаница. Тада у цркву ступају чувари, младићи обучени у свечане, богато украшене народне ношње, предвођени харамбашом, овогодишњим вођом чувара **Драганом Петковићем**. Они заузимају своја места око плаштанице и стоје на стражи све до Васкрса, смењујући се у тишини и достојанству, водећи рачуна да не наруше ток богослужења. Смена страже одвија се готово неприметно, уз знак харамбаше који удара пушком о под, што представља остатак старих времена када су ови чувари, наоружани, штитили храм и вернике од опасности. И данас, као део традиције, носе кубуре и сабље, што њихову појаву чини још упечатљивијом. Њихова ношња спада међу најлепше и највредније српске народне ношње. Састоји се од беле кошуље са златним везом, богато украшеног прслука, панталона са ресама и чувене черме са сребрним дугмадима. На глави носе капе украшене новчићима, са црном кићанком и пауновим пером, док им је о појасу опасана пашњача у коју се задену сабље и кубуре. Цела ношња, без оружја, тешка је и до 15 килограма, што додатно сведочи о снази и посвећености оних који је носе.

Васкрс је свечано прослављен широм Далмације, у свим храмовима, манастирима и црквеним општинама Епархије далматинске. Централна богослужења служена су у манастиру Крки, где је Његово

високопреосвештенство епископ далматински Никодим служио васкршње јутрење и свету литургију. Празнична радост осетила се и у Книну, где су дељена васкршња јаја и погаче, у Мокром Пољу, где је одржано традиционално котрљање јаја, као и у другим местима где су се верници сабрали у молитви и заједништву, прослављајући победу живота над смрћу.

Прослави највећег хришћанског празника претходили су вишенедељни пост и дани дубоке духовне припреме, а посебно се издваја Велики петак, када се у храмовима износи плаштаница - симбол страдања Христовог. У домовима су се тихо и побожно фарбала васкршња јаја, најчешће црвеном бојом, која симболизује проливену крв и нови живот. На сам дан Васкрса, верници су приступали причешћу, чиме се крунише пост и духовно узрастање, а радост празника настављала се у кругу породице уз традиционално куцање јајима и поздрав: „Христос васкрсе - Ваистину васкрсе“.

ВРЛИКА-ЧУВАР ЈЕДИНСТВЕНЕ ТРАДИЦИЈЕ

Посебно место у обележавању Васкрса заузима Врлика, мали град у Цетинској крајини, где се већ вековима негује јединствен и изузетно

КОРЕНИ ОБИЧАЈА У БУРНИМ ВРЕМЕНАМА

Тачни подаци о самим почецима овог обичаја нису забележени у историјским изворима, али према усменим предањима он постоји већ четири века. Претпоставља се да су пре око 400 година, у време када су на простор око Врлике продирали Турци из Босне преко Динаре, мушкарци обучени у народне ношње и наоружани чували богомоље, вернике и свештенике током богослужења.

- Маовице се сматрају једном од колевки чувара и ових ношњи. Управо из тог села потицали су, и данас потичу, најбројнији

чувари - како међу православнима, тако и међу католицима. У једном периоду, Маовице су давале чак половину чувара, док су остали долазили из других околних села, без обзира на верску припадност. Такође, ношње из Маовица важиле су за најбогатије и најкомплетније, што је додатно доприносило значају овог места у очувању традиције. Овај крај је некада представљао гранично подручје, својеврсну „ничију земљу”, где су се смењивали утицаји и сукоби - простор на коме су обитавали и Турци и хајдуци. Народ ових крајева често је био организован у хајдучке дружине, са својим харамбашама и четовођама, и управо су ти људи чували своје богомоље, које су у то време често биле рушене и обнављане. Из тих околности постепено је проистекао и сам обичај. Хајдуци су, у време великих празника, нарочито Васкрса, користили прилику да, обучени у своју свечану, али уједно и војничку ношњу и наоружани, чувају храмове и народ од могућих напада Османлија. С обзиром на близину Динаре и Цетине, овај простор је био на самој граници између хришћанског света - православног и католичког становништва и Османског царства. Управо у таквом амбијенту, под утицајем предања о чувању Христовог гроба у Јерусалиму, развио се и локални обичај чувања Христовог гроба. Чувари су, обучени у народне ношње и са оружјем, стајали у храму поред плаштанице, чувајући светињу и сведочећи веру - о настанку обичаја и његовој традицији у врличком крају с поносом прича овогодишњи харамбаша међу чуварима Драган Петковић.

Иако овај обичај има извесну сличност са јерусалимским, где су, према предању, Христов гроб чували римски војници, у Врлици он добија посебно значење. Овде чувари, како се често називају „Христова војска”, не чувају само гроб као место, већ и саму истину о Христовом васкрсењу. Они чувају веру, најпре у тренуцима страдања, а потом и радост васкрсења, сведочећи кроз овај обичај непрекинуту духовну традицију свога народа.

МЛАДИ ИЗ РАСЕЈАЊА ЧУВАЈУ ТРАДИЦИЈУ

Посебна част је бити чувар Христовог гроба. Ту улогу могу понети само младићи пореклом из врличког краја, који су честити, крштени и посвећени цркви. Некада је то

био и знак зрелости и спремности за ступање у брак, а и данас представља велику част и одговорност. Иако су многи Врличани расути широм света, они се сваке године враћају у свој завичај да заједно прославе Васкрс и обнове везу са коренима. Окупљају се око храма Светог Николаја, обилазе своја имања и породице и са поносом настављају традицију предака. Тако је било и ове године, од Енглеске, Немачке, преко Србије па до домаћина из Хрватске, сабрани са истом жељом да се нит традиције не прекине а преци не забораве.

- Први пут долазим из Оксфорда, где сам рођен, а моји са очеве стране потичу из Отишића и носе презиме Росић. Цео живот слушам приче о нашем селу, о некадашњем животу у Отишићу и начину на који су моји преци живели. Пре неколико година сам први пут дошао овде и од тада редовно, једном или два пута годишње, долазим у овај крај. Желео сам да видим како све то изгледа у стварности и остао сам одушевљен овим простором и људима. Један татин пријатељ из Цивљана предложио је мене и мог друга Милана да дођемо као чувари. Прошао сам обуку, учествовао у чувању гроба и понео снажне утиске које једва чекам да поделим са породицом - прича осамнаестогодишњи **Јован Росић**.

- Ја сам **Милан Драгић**, рођен сам у

Лондону. Са очеве стране потичем из Цивљана, док је мајчина страна из Нове Пазове. Дошао сам овде са жељом да видим и научим више о нашој традицији. Знам да је мој прадеда носио ношњу Чуvara, што ме је додатно подстакло. Када сам дошао, нисам знао шта да очекујем, али сам пресрећан што сам имао прилику да будем део овога. Надам се да ћу и наредних година поново доћи да обучем ношњу Чуvara - каже Милан Драгић.

Обичај чувања Христовог гроба у Врлици није само део верског обреда, већ и снажан симбол опстанка, идентитета и вере. Он сведочи о непрекинутој духовној вертикали једног народа који, упркос историјским искушењима, чува своје наслеђе и преноси га будућим поколењима. Тако Васкрс у Далмацији, а посебно у Врлици, није само празник, већ живо сведочанство вере, заједништва и наде у обнову живота, баш као што и сам празник симболизује.

Васка РАДУЛОВИЋ

ТРЕЋЕ ИЗДАЊЕ ЛЕТОПИСА СРПСКОГ ДОМА ПРЕДСТАВЉЕНО ЈЕ 1. АПРИЛА У ВУКОВАРУ, КАО ДРАГОЦЕНО СВЕДОЧАНСТВО КУЛТУРНИХ, ОБРАЗОВНИХ И УМЕТНИЧКИХ АКТИВНОСТИ КОЈЕ СУ ОБЕЛЕЖИЛЕ РАД ОВЕ УСТАНОВЕ У ПРОТЕКЛОМ ПЕРИОДУ

ВУКОВАР КРОЗ ПРИЗМУ 120-ГОДИШЊЕГ СТВАРАЛАШТВА СРПСКОГ ДОМА

Пред вуковарском публиком која годинама прати и подржава културни рад Српског дома, представљено је треће издање Летописа - публикације која на систематичан и прегледан начин бележи најзначајније програме и догађаје реализоване у овој установи. Као својеврсни документ времена, Летопис доноси увид у богату и разноврсну делатност Српског дома, која обухвата музичко-сценске наступе, позоришне представе, културно-образовне програме, али и научна предавања и изложбе.

У години када се осврће на више од једног века постојања и рада, Српски дом овим издањем додатно потврђује своју улогу једног од кључних носилаца културног живота српске заједнице у Вуковару. Континуитет у раду, као и пажљиво осмишљени програми, резултирали су богатом архивом догађаја коју Летопис преточен у писану форму чини доступном широј јавности.

Треће издање надовезује се на претходна два, чији је аутор и уредник, директор установе **Небојша Видовић**, наставио хронолошко бележење развоја и активности Српског дома - од његових почетака до савременог културног деловања.

- Ми смо током прошле године имали гостовање заиста значајних и једних од најквалитетнијих глумаца на позоришној сцени као што је Тихомир Станић, Ненад Јездић, Милутин Караџић. Дакле, прошла је овде једна озбиљна глумачка екипа и одржане су озбиљне позоришне представе. Исто тако одржао се и читав низ и серијал предавања на које сам поносан. Имали смо научна предавања на тему генетике и родословља те оних који се везују за нашу издавачку делатност, а односи се на циклус предавања Стари Вуковар места и људи Боривоја Чалића, који је представио касније и књигу Трагови у трајању. Та прича о издаваштву је по мени врло значајна и

битна је за наше суграђане јер о историјату Вуковара нисмо много тога знали, а није се о томе нигде ни учило. Имали смо прилику да сазнамо о великим и изузетним људима и догађајима који су обележили једно време у Вуковару. Богато културно наслеђе и баштина је нешто на шта можемо бити поносни и тај део приче такође говори о континуитету рада и стварања наших суграђана српске заједнице који су доприносили, не само српској заједници, него читавом друштву у Вуковару. То је оно што желимо афирмисати и промовисати, заправо дати многим на знање кроз овај издавачки подухват - изјавио је Видовић.

Подсетивши на многобројне активности као и на доступност и подршку Српског дома многим удружењима, организацијама и друштвима која делују на нашим просторима и која желе да реализују своје програмске активности у дому, Видовић је нагласио да је прошлу годину обележило око 58 активности, што значи да су се дешавања организовала једном недељно у току године.

- Овај летопис је богат садржајима као и претходни и заиста смо сви дали труда да програми буду на већем нивоу. Оно на шта сам посебно поносан односи на евалуацију рада Српског дома коју смо проводили прошле године у децембру. Сви посетиоци су тада имали могућност да испуне анкетни листић и истакну своје мишљење о нама, односно о целокупном раду, доступности и видљивости. Сабравши и обрадивши све листиће дошли смо до сазнања о томе у ком правцу и на који начин можемо и треба даље да делујемо и радимо. Евалуација је добра и важна јер некада морате чути шта други људи мисле о томе шта ви радите, а не бити

задовољан сам са собом на основу само свог мишљења. Она је у високом проценту показала задовољство наших корисника првенствено у домену видљивости и доступности информација о садржајима. Гледаћемо колико је могуће да услишимо све молбе и сугестије оних који су анкетни листић испуњавали - поручио је Видовић.

Осим наративног дела, Летопис је дело документовано фотографијама дакле поседује и једну илустровану причу. Како аутор истиче, суштина „летописања“ јесте да се хронолошки бележи све оно значајно што се радило, а с обзиром да фотографија говори много више од речи, читаоцима самим тим и даје много ширу слику о свему забележеном.

- Уважавајући све методолошке принципе и постулате, публика овде на једном месту може да види све - шта је било, када је било и ко је све био на неком догађају, а могу можда и себе да пронађу на неким фотографијама. То је само показатељ да смо сви заједно заслужни за оно што сад имамо. Дакле, летописа не би било да није било публике, а ако није то забележено, као да се није догодило - нагласио је аутор.

Мирјана ЦВЕТКОВИЋ

БОРАВАК У ДОМУ ЗА СТАРЕ НЕ СПРЕЧАВА НАСТАВНИЦУ У ПЕНЗИЈИ МИЛУ ЛАНДУП ДА И ДАЉЕ БУДЕ АКТИВНА И ДА СТВАРА, ПА ЈЕ ОВИХ ДАНА ОБЈАВИЛА И СВОЈУ ДРУГУ КЊИГУ ЧИЈА ПРОМОЦИЈА ЈЕ ОДРЖАНА У ЊЕНОМ ВОЉЕНОМ БОРОВУ

ЖИВОТ У ПЕНЗИЈИ ДОЖИВЕЛА КАО ПРЕПОРОД

вољеном Борову у ком је, каже, провела најлепше и најплодније године живота.

- Прва је била књига песама и посвећена је деци, али могу и одрасли да је читају јер су у њој, сем песама за децу, описани и народни обичаји и традиција. С њом сам учествовала у Теслићу у Бањи Врућици када је тамо било међународно такмичење народног стваралаштва и с њом сам освојила друго место. Песма се зове „Балада“, а ова друга књига су играчки које сам радила за КУД. Писала сам потајно, ништа нисам објављивала и тек у пензији сам почела интензивно да се бавим тиме и драго ми је да сам паралелно и писала и радила све

ово што сам већ поменула - наглашава она.

Као стипендиста Општине Вировитица учитељску школу тета Мила завршила је у Славонском Броду 1957. године. Први посао добила је у Јасенашу, селу 15 километара удаљеном од Вировитице.

- Наравно да су ми као њиховом стипендисти дали најудаљеније село, да не кажем Богу иза ногу, које није имало ни воде, ни струје, ни пута, ни радија. У тој школи радило је нас четворо, била су четири разреда ђака, а директор је био пети запослени. Кад год је био стручни актив или неки састанак ми смо ишли пешице од Јасенаша до Вировитице. Једина културна разонода биле су сеоске приредбе које сам ја онда приређивала. Сећам се да је моја прва представа била „Николетина Бурсаћ“. Представа се играла напољу, а народ воли да се смеје, воли шаљиве, а не тешке животне приче због чега је Бранко Ћопић и био близак и вољен у народу. Приредбе смо организовали или у школи или у омладинским домовима. Људи су то јако волели да је то неописиво и данима су препричавали ко је шта и како глумио и стварно су се томе радовали, а и укључивали су се и сами у представу, добацивали. Било је пуно смеха, а после сваке приредбе играло се коло.

Њен покојни супруг Слободан такође је био просветни радник и дугогодишњи директор Основне школе у Борову. Бити супруга директору школе у којој је и сама радила није увек било једноставно.

- Колико ми је то годило толико ми је и сметало. Нисам хтела да будем наметљива. Када уђем у зборницу нормално је да су хтели да оговарају директора. Није он увек био праведан, а није ни могао да буде јер нико није идеалан, али када ја уђем онда сви одмах заћуте. Када је прешао да ради у СИЗ (СИЗ = Самоуправна интересна заједница: Оп. аут.) у Вуковару где је био председник, онда сам ја имала слободу и у школи ми је било лепше без њега јер сам имала више слободе. Морала сам да га слушам као и сви други. Наређивао је да идем на такмичење, да морам да припремим ово или оно, тако да сам увек морала да будем мало у позадини да се много не истичем, али када је отишао једноставно сам имала већу слободу - признаје без устезања.

Старост, иако тешка, може да буде и лепа, али човек с њом мора умети да се носи и мора да прихвати чињеницу да све бива и пролази, па тако и живот.

- Мени је то нормално. Живот пролази и једном мораш да умреш. Оно што сам доживела на промоцији дефинитивно је био један растанак, али мени то не смета, то је природно. Онај ко не верује, ко изгуби вољу за животом, ко не пронађе неке тренутке радости, који не зна да се смеје и не уме да се нашали, он себи смањи живот - поручује на крају наставница која је на пут извела многе генерације ђака и који јој се и сада, када живи у Дому старих, још увек јављају преко друштвених мрежа.

Посебну захвалност тета Мила је на крају овог разговора изразила власницима дома за старе у којем борави, **Ивици** и **Татјани Коцић**, који су је довели у боровски Дом културе и тако јој омогућили да присуствује промоцији њене књиге.

Славко БУБАЛО

Одлазак у пензију многи доживљавају као крај пута, крај живота. Човек помисли да више ништа не може да постигне, да више нема шта да каже и уради. **Мила Ландуп** 40 радних година провела је у просвети, али за њу је одлазак у пензију био тек нови почетак.

- Када сам отишла у пензију ја сам се питала какав ће ми бити живот, мислила сам да ће бити празан и питала се чиме ћу се бавити и како ћу живети без обавеза, а онда се све спонтано догађало. Најпре су ме позвали пензионери да се укључим у рад њихове организације, а онда ме позвало и Културно-уметничко друштво „Бранислав Нушић“ и његов председник Радо Босић да оснујемо драмску секцију, а напослетку ми је и директорка Радио Борова Драгана Бошњак предложила да радимо радио емисију „Живот наш пензионерски“. То су биле моје три најважније акције - пензионери, КУД и Радио Борово. Нажалост, ту прву емисију нисмо снимили, али она је трајала десетак година - започиње своју причу бивша учитељица Мила Ландуп која већ годину дана борави у Дому за старе у Борову.

Ових дана тета Мила објавила је своју другу књигу коју је и промовисала у свом

ВУКОВАРСКЕ ПРИЧЕ (5)

РЕЧНА ПЛОВИДБА И БРОДОГРАДЊА У ВУКОВАРУ (2)

Пароброди су у Вуковар долазили по возном реду, што је било ново искуство за становништво навикнуто на нередовну речну пловидбу. Теретни пароброди превозили су жито и брашно из славонског залеђа, дрво из Срема и Славоније, стоку и пољопривредне производе, а у каснијем период и индустријску робу.

Стална паробродарска линија од Пеште до Ђердапа успостављена је 1840. године. С развојем паробродског саобраћаја, у Вуковару је уређено и стално паробродско пристаниште, најпре с дрвеним, а касније и чврстим обалним гатовима, складиштима за робу која се укрцавала на пароброде и путничким пристанишним објектима. Уређен је путнички и теретни саобраћај Дунавом, а Вуковар постаје важно пристаниште. Јавља се и потреба за изградњом пристанишне зграде за чекаоницу и продају карата. Нама је ова зграда данас позната као ресторан „Вршке”. У ту сврху изграђен је и дрвени мост који је повезивао пристаниште и град. Данашња Паробродарска улица у Вуковару зато и носи управо то име.

Новоосновано деоничарско друштво имало је у Вуковару своју агенцију коју је 1835. године водио извесни Г. Штефанешевић. „Агенција ријечне пловидбе налазила се на тадашњем Вилсоновом шеталишту (данас Лењиново шеталиште), - недалеко од угла, тј. од гостионице „Златни ленгер”. Стара

агенцијска зграда саграђена је септембра 1847. године на узвисини ради евентуалне заштите приликом високог водостаја Дунава и Вуке.”(1)

Пароброди су у Вуковар долазили по возном реду, што је било ново искуство за становништво навикнуто на нередовну речну пловидбу. Теретни пароброди превозили су жито и брашно из славонског залеђа, дрво из Срема и Славоније, стоку и пољопривредне производе, а у каснијем периоду и индустријску робу. Вуковар је постао важна утоварна и претоварна тачка на Дунаву.

Поред већ поменутог „Франца Првог” најпознатији пароброди који су пристајали у Вуковару били су „Арпад”, „Надор”, „Ерцхерцог Карл”, „Кронпринц Рудолф” и „Хуњади”.

Након Првог светског рата Дунавом су пловили аустријски пароброди „Уранус”, „Јупитер”, „Хелиос”, „Сатурнус” и други, али и југословенски „Карађорђе”, „Војвода Мишић”, „Војвода Путник”, „Цетиње”. Пристајали су на старом пристаништу код Веслачког дома

саграђеног 1924. године, а касније је пристаниште премештено испод некадашњег хотела „Јадран”.

Тридесетих година прошлог века Дунавом је, на релацији Вуковар - Нови Сад, пловио мали путнички брод „Напред”. Превозио је у Вуковар путнике, пословне људе, пољопривреднике подунавских села и ђачке екскурзије. Полазио је са пристаништа испред већ поменутог хотела „Јадран”, а на путу до Новог Сада пристајао је у Сотину, Опатовцу, Мохову, Шаренграду, Илоку, Нештину, Сусеку, Баноштру, Беочину и Бачкој Паланци. Полазио је у рано јутро око пола четири и у Нови Сад стизао после осам сати. Из Новог Сада полазио је за Вуковар у 13 и у њега упловљавао око 20 часова. О том времену занимљив запис о пароброду „Напред” браће Илих, у *Вуковарским новинама* оставио је новинар Ђорђе Ј. Дреновац.

„У љетним вечерима на пристаништу би се сакупило мноштво грађана да дочека брод, чији се црвени сигнал најприје појавио иза угла ријеке, тамо изнад старе клаонице, испод родних винограда. Ту, уз „Јадран” налазила се зграда Агенције Југославенског ријечног бродарства (шефеви бијаху капетан Бранко Вуксан и капетан Воја Вуковић) који би изашли на обалу не толико ради долазеће лађе из Новог Сада, колико због присутних жена и девојака! У врту гостионе „Златни ленгер” (Јосипа Чаута) под црвеним лустерима, сједило је устаљено друштво картација, а код Штајнеровог „машинхауса” бродска сирена би објавила долазак брода - успорену возњу... Уличне богн-лампе су се њихале на вечерњем повјетарцу. „Напред” лађа је пристала. Посада је бацила челичну ужад, примакнула покретне споне између брода и штека (шлепа) и путници би напустили брод. Путника је увијек било доста, некада и много! До касно у ноћ, дио посаде „Напред” лађе „рибао” би бродски патос и обливао га обиљем ампера дунавске

Усидрени брод код пристанишне зграде (данашњи ресторан Вршке)

воде, прао прозорска окна, чистио мали салон 1. класе и већу просторију 2. класе - припремајући тиме овај популарни бродић за ново путовање, ујутро опет за Нови Сад... Димњак је био бијело обојен. На њему лимена трака, такођер бијела, а на њој плава курзивна слова ББИ (Бродарство браће Илих) - јер је то било приватно власништво браће Илих, из Земуна.”(2)

Нема никакве сумње да су пароброди убрзали привредни развој Вуковара и подстакли изградњу луке и складишта те утицали на раст становништва и трговине чиме је његов положај, као једног од најважнијих дунавских градова у регион, учвршћен. Почетком 20. века пароброде постепено потискују ефикаснији парни тегљачи, а касније и моторни бродови. Ипак, пароброди су остали темељ модерног речног саобраћаја и кључна фаза у историји Вуковара.

Дунавско паробродарско друштво укрцало је 1892. у Вуковару 17 500, а искрцало 7000 тона терета. Угарско паробродарско друштво 1899. Превезло је на релацији Вуковар - Нови Сад 85 156 путника и 16 670 тона робе, а непосредно пред Први светски рат 1913. Године Дунавско паробродарско друштво укрцало је у Вуковару 25 710, а искрцало 5100 тона терета.(3)

БРОДОГРАДЊА У ВУКОВАРУ

О бродоградњи у Вуковару често је у вуковарској штампи писао бивши директор вуковарског Градског музеја Антун Еуген Брлић (1895-1985). Из његових написа

сазнаје се да се речна бродоградња на Драви и Дунаву помиње већ у 18. веку. Бродоградња у Вуковару отпочела је почетком 19. века. Брлић помиње тројицу стручњака (али их не именује), који су израђивали мање бродове комерцијалног типа, рибарске лађе, чамце разних величина и воденице. Према његовим наводима, најзначајнији погон за израду бродова био је погон у власништву породице Банхејер и синова, који се касније развио у један од значајнијих речних бродоградилшта на Дунаву. У својим доковима ово бродоградилште израдило је 1861. године 24 велика брода, 16 средњих лађа на весла и до 300 разних чамаца.

„О почетку рада Банхајера и синова нема сигурних података. Свакако је она већ крајем педесетих година 19. стољећа била на гласу због свог солидног рада. Из недавно пронађеног податка од 17. вељаче 1861. сазнајемо да је осим бродова и лађа за трговачке потребе израђивала тако зване оборужане војничке шајке за патролну службу.”(4)

Бродоградилште се, пише у тексту Брлић, налазило тик уз Дунав, недалеко од данашњег Дунавског шеталишта, све до зграде бивше агенције преко пута Веслачког клуба. Предузеће је, наводи он, имало и малу пилану, разне радионице, докове и управну зграду. На њеној чеоној фасади била је узидана омања мермерна плоча са ознаком водостаја за време велике поплаве 1876. године. Исте те године фирма је код општине Вуковар уписана у нови

регистар трговачких предузећа. Богата архивска грађа предузећа до почетка Другог светског рата чувана је у кући Карловски да би након запоседања тог простора од стране Немаца током Другог светског рата архив пропао. Предузеће је почетком 20. века највероватније подлегло због замаха паробродарства на Дунаву.

„Из једне биљешке сазнајемо да су вуковарски специјалитети били брзе шајке 16 метара дужине, 6-7 метара ширине, а због своје пличине газиле су један метар и могле крцати чак до 300 квинтала робе. Године 1895. спомиње се и мало бродоградилште Мартина Ђаковића у Шаренграду, који је уједно био и закупник тамошње скеле. Он је те године наине израдио 4 брода са 192 ИКС и 68 тона носивости. И ово подузеће је скоро нестало.”(5)

У Вуковару су грађени бродови, лађе на весла и чамци.

„Занимљива је била подјела рада на изградњи брода. Ту су били бродоградитељи, тесари, ковачи сидра, те мајстори за весла и јарболе, па онда палири, скобљари, калавађије (калафати) или шупери, који су конопљом затварали саставе стијена и бродове премазивали катраном. Из назива ових заната изведена су имена некох градова, (Цалафат на Дунаву у Румунији) и презимена као Шуперина (у Сиску).”(6)

Вуковар је и данас важна лука на Дунаву, али у њему бродоградње одавно више нема.

(у следећем броју прича о вуковарским фијакерима)

(1) Đorđe J. Drenovac: Plovile su bijele lađe, *Vukovarske novine*, Godina 26, br. 32 (1219), str. 8, od 15. oktobra 1977.

(2) Đorđe J. Drenovac: Brodarstvo braće Ilih, *Vukovarske novine*, Godina 35, br. 45, str. 8, od 15. novembra 1977.

(3) Antun E. Brlić: „Brodogradnja u Vukovaru”, *Vukovarske novine*, Godina 15, br. 4 (826), str. 7, od 1. februara 1969.

(4) Isto.

(5) Isto.

(6) D. Lavrić: „Od splavi do suvremenog broda”, *Novine VUPIK Vukovar*, br. 63, str 16, Godina VI od 1. marta 1983.

МЛАДИ ШАХИСТИ ШК ТРПИЊА ИСПИСАЛИ НОВУ СТРАНИЦУ УСПЕХА НА ДРЖАВНОМ ПРВЕНСТВУ У ТРОГИРУ

ТРПИЊА НАДЈАЧАЛА ВЕЛИКЕ ГРАДОВЕ У ХРВАТСКОЈ

На државном појединачном кадетском првенству одржаном у Трогиру, од 28. фебруара до 2. априла, млади шахисти Шаховског клуба Трпиња остварили су фантастичне резултате, којима су опет, по ко зна који пут потврдили своју снагу и моћ заједништва. Посвећен рад, таленат и воља за успехом младих кадета нису недостајали никад, па тако ни овај пут, чиме су само показали да врхунски домет у мањим срединама може постати пракса. У конкуренцији најбољих младих играча из целе земље, Трпињци су показали зрелост, борбеност и квалитет који их сврстава у сам врх хрватског кадетског шаха.

Посебно су се истакле младе даме, шахисткиње које су освојиле медаље у готово свим старосним категоријама, чиме је ШК Трпиња понео пехаре у свим женским конкуренцијама - резултат који ретко којем клубу полази за руком.

- Ово је за мене остварење сна. Конкуренција је била јака, али сам веровала у себе и сваки потез сам играла максимално концентрисано, а то је било уједно и најтеже с обзиром да су партије биле дуге. Мотивацију сам имала, вољу за успехом а ту је и подршка породице и клуба - рекла је **Ања Докмановић**, која је понела титулу вицепрвакиње до 15 година и првакиње до 14 година.

Сличан ентузијазам дели и **Дуња Маширевић**, која је са освојених 7 од 9 бодова постала вицепрвакиња до 9 година.

- Било је тешко, али сам веровала у успех а имала сам и велику подршку екипе. Најлепши део је што смо сви заједно пролазили кроз сваку партију. Свако вече у Трогиру смо заједнички анализирали партије и потезе које смо одиграли. Бодрили смо једни друге и забављали се - испричала нам је Дуња.

У групи до 13 година **Маша Поповић** освојила је 3. место, док је **Теодора Вукајловић** у категорији до 10 година са освојених 6 поена била другопласирана, а у старосној групи до 11 година освојила је бронзу.

ШК Трпиња један је од ретких, ако не и једини клуб у Хрватској, који у континуитету остварује овакве врхунске резултате већ неколико година уназад. Поносно и оправдано се може рећи да данас они представљају не само Трпињу, него цело подручје Вуковарско-сремске жупаније. Посебна је радост свих тренера, једнако као и председника овог клуба.

- На овом кадетском првенству освојили смо медаље у свим женским категоријама, што је реткост за неки велики, а камоли за мањи клуб као што је наш. Дакле у све четири категорије смо узели пехар. Мислим да то до сада није ниједан клуб остварио у држави. Ово је један огроман резултат. Ми живимо наше снове и успевамо да подижемо ту неку нашу лествицу резултата који су опет плод заједничког труда и рада, како деце, тако и наших тренера. Сви смо током ових седам дана

били у шаху, борили смо се за свако од 9 кола. Успели смо да током задња два кола, која су одлучујућа узмемо поене. Са нама су били и тренери клуба и неки родитељи. Шахисти су са тренерима анализирали партије после сваког одиграног меча тако да смо стварно били једна права шаховска делегација. Имали смо и једну ситуацију која нам се никада није десила, а то је да смо у једном дану освојили 8,5 од могућих 9 поена, дакле скоро сваки од наших 9 такмичара остварио је по поен у једном дану. Иако долазимо из мале средине, а борећи се против великих градова, могу рећи да градимо једну респектабилну перспективу клуба, поручио је председник ШК Трпиња **Никола Маширевић**.

Запажене наступе имали су и остали такмичари: **Огњен Поповић** 5,5 поена, **Анисија Бурачковић** 5 поена, **Ангелина Цветковић** 4,5 поена, **Андреј Цветковић** 4,5 поена и **Андреј Станивуковић** 3,5 поена. Како Маширевић истиче, они су показали јачину и висок ниво игре, али им је у појединим партијама недостајало мало спортске среће за још боље пласмане.

Трпињци су одавно потврдили своју вредност и репутацију као шаховска посада са којом се не треба шалити, међутим судећи по последњим резултатима, они су ти који су дефинитивно показали да мали могу бити, не само велики, него највећи.

Мирјана ЦВЕТКОВИЋ

ИМПРЕСУМ

ЛИСТ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА ОПШТИНА - ВУКОВАР
ИЗВОР

Број: 395

Бесплатно издање

ГОДИНА XX

Вуковар, 15. април 2026.

Издавач:

Заједничко веће општина, Вуковар

За издавача:

Дејан Дракулић, председник ЗВО-а

Главни уредник:

Јадранка Јаћимовић

Редакција:

Вуковар:

Славко Бубало, Срђан Секулић, Маја Милановић,
Мирјана Цветковић;

Книн:

Васка Радуловић

Фотографија: Редакција

Графичка припрема:

Марко Кртинић

Штампа:

Глас Славоније д.д. Осиек
Улица Хрватске Републике 20

Адреса редакције:

Еугена Кватерника 1, Вуковар
Тел: 032/416-667
Факс: 032/422-755

Имејл: mediji@zvo.hr

Веб: www.zvo.hr

Излази сваких 14 дана

Тираж: 7000

Насловна страна: ПРАВОСЛАВНИ
ВЕРНИЦИ ШИРОМ ХРВАТСКЕ
ПРОСЛАВИЛИ ВАСКРС

Лист суфинансирају:

Савет за националне мањине Владе
Републике Хрватске

ВЕЛИКАНИ СРПСКОГ СПОРТА (17)

РАДОМИР КОВАЧЕВИЋ (1954 - 2006)

Писати о великанима српског спорта, а не поменути џудисту Радомира Ковачевића био би не само велики пропуст него и велики грех. Радомир Ковачевић био је један од оних за које се с правом може рећи да је био не само велики спортиста него и велики човек. Рођен је у 20. марта 1954. године Дрвару а у осмој години породица се преселила у Београд. Са четрнаест година почео је да тренира рвање и са само годину дана тренинга постао је првак Југославије у грчко-римском стилу.

„Једног дана после тренинга пролазио сам поред школе џудоа и видео једног омаленог Јапанаца како обара све око себе као да баца авионе од папира. Истог часа сам се заљубио у тај спорт.” - испричао је Радомир у документарном филму *Самурај модерног доба*, који је о њему снимљен и емитован на РТС-у.

Исти тај човек након шест месеци понудио му је да оде у Јапан након што је Радомир успео да га баци на једно колено. Само то је било довољно да у њему препозна велики таленат. Радомир је прихватио. Стипендију су му понудила четири јапанска колеџа и Радомир је одабрао универзитет Токаи који је био један од највећих на свету. Студирао је спортску медицину и био је најбољи студент. С њим је студирао и годину дана старији Јасухиро Јамашита који је био вишеструки олимпијски шампион и са којим је развио велико пријатељство. Један од разлога зашто је Јамашита био толико успешан био је тај што га је Радомир Ковачевић научио како да се бори са крупнијим и физички много снажнијим западњацима. Вежбао је сваки дан од шест до осам сати и брзо постао капитен универзитета што је за једног странца била изузетна част. Са својим универзитетским тимом три пута за редом освојио је првенство Јапана.

Репрезентативац Југославије постао је 1973.

године. Био је вишеструки првак државе у тешкој и апсолутној категорији. На првенству Балкана 1977. године освојио је бронзану медаљу, а 1980. постао и првак у тешкој и апсолутној категорији. Наслов првака освојио је и на Медитеранским играма у Сплиту 1979. године. На Европском првенству у џудоу 1976. и Светском првенству 1979. године освојио је бронзане медаље. Учествовао је на три Олимпијаде и то у Монреалу 1976, Москви 1980. на којој је остварио највећи успех у каријери освајањем бронзе и 1884. у Лос Анђелесу.

Био је један од ретких Европљана који је прихваћен у врху јапанских борилачких вештина. Оно што су Јапанци код њега највише ценили нису биле само његове победе на борилачком пољу, него и савршен борилачки дух који је поседовао. Он победе није постигао на основу физичке снаге и димензија које је поседовао. Својим начином тренинга и борбе и схватањем живота, показао да је у џудоу, њиховом аутохтоном спорту, био раван Јапанцима.

Након Олимпијаде у Лос Анђелесу 1984. Радомир је позван у Америку да џудо предаје на америчким универзитетима. Предавао је у Двајт школи на Менхетну и тренирао многе прваке у разним спортовима, укључујући рвање, тенис, клизање, кошарку и једрење. Помогао је многим породицама радећи са њиховом проблематичном децом и опорављајући их и исцељујући их од неких физичких мана и болести које су лекари сматрали неизлечивим.

Преминуо је у Београду 15. јуна 2006. након осамнаестомесечне борбе са раком. Иако је многим помогао себи није могао. Ту борбу је изгубио. Поред бројних врхунских спортиста који су дошли на његов последњи испраћај у Београд је стигао и његов велики пријатељ, чувени Јасухиро Јамашита. У капели на Новом гробљу у Београду, окружен Радомировом супругом Савком и њиховом децом, као најближи члан породице, стајао је и Јамашита и примао изјаве саучешћа. Тело Радомира Ковачевића је кремирано, а његов пепео је подељен у две урне. Једна је остала у Београду, а друга је пренесена на Токаи Универзитет у Токију.

Славко БУБАЛО

Извори:

- Moder Day Samurai - документарни филм

- <https://www.japanorama.rs/2019/12/12/dzudista-radomir-kovacevic-veliki-dragulj-nepresusnog-sjaja/>

Заједничко веће општина Вуковар
ХРИСТОС ВАСКРСЕ!

Следећи 396. број Извора излази у среду 29. априла 2026.
Нову Хронику Славоније, Барање и западног Срема гледајте у петак 24. априла на РТРС плус у 17:50, у суботу 25. априла на РТС-сат у 12:30 и у понедељак 27. априла на РТВ 1 у 15:25.